

LEIDZIA LIETUVIŲ R. K. LITERATūros DRAUGIJA, INC. 6802 SUPERIOR AVENUE ENDCOTT 4932 CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ R. KATALIKŲ SAVITRASTIS EINA KAS PENKTADIENIS. SPAUŽDINAMAS L. R. KAT. SPAUDOS DRAUGIJOS SPAUSTUVEJE 119 So. 22nd St., Pittsburgh, Pa. Tel. HEmlock 3121

METAI VI ENTERED AS SECOND CLASS MATTEAT PITTSBURGH, PENNSYLVANIA U PITTSBURGH, PA., Penkt., Gegužės 28d., 1943m. THE MOST POPULAR LITHUANIAN WEEKLY NEWSPAPER IN OHIO, MICHIGAN AND WESTERN PENNSYLVANIA No. 22

IVYKIŲ AIDAI

Pertraukė savo veikimą 3-tysis Bolševikų Internacionalas

Bolševikų trečiojo internacionalo valdyba Maskvoje išsiuntinėjo viso pasaulio komunistų partijos skyriams pranešimą, kad 3-čiojo internacionalo kongreso nutarimų vykdymas sustabdomas ir visos komunistų partijos sekcijos paleidžiamos.

Komunistų partijos nariams įsakoma bendradarbiauti su vietinėmis valdžiomis, kurios darbuojasi nacizmo ir fašizmo nugalėjimui ir patariama susilaikyti nuo propagandos pasaulinei revoliucijai sukelti.

Maskvos komunistų vadų žygis Londone suprotestavo, kaip sovietų valdžios pastanga rasti bendrą kalbą su buržuazinėmis valstybėmis netik karo bet ir pokario bendradarbiavimo klausimais. Tuo tarpu dar nežinia ar Sovietų valdžia ištikro keičia savo politiką ar tai yra vienas iš gudrių priemonių prigauti demokratiškus šalių liberalus.

Mes patikėsime Maskvos gerą valią, jei ji netik žodžiais bet ir veiksmais patvirtins savo nusistatymą nebesikišti į kitų valstybių reikalus.

Kol Sovietų valdžia pavyzdžiai Lietuvą, kurią ji pati per 20 metų pripažino suverene valstybe, dar vis laikys tik Sovietų Rusijos provincija, tai jos ir geriausi pereiškimai neturės pasaulio žmonių akyse didesnės vertės.

Tegul Sovietų Rusiją sustabdydama kitose šalyse bolševikų propaganda, parodo dar truputį geros valios ir atsisako nuo pavergimo jai visai svetimų kaimyninių tautų, tai Lietuvii tautą bus pirmoji, kuri Sovietų valdžiai išties draugiškumo ranką ir padės jos kovoje su vokiškuoju nacizmu.

Kas privertė Rusijos bolševikus atsisakyti nuo pasaulinės revoliucijos idėjos

Sunki kova su "ašies" valstybėmis verčia sąjungininkes valstybes artimiau bendradarbiauti. Tam Sąjungininkų bendradarbiavimui labiausia kliudė Rusijos bolševikų nusistatymas surevoliucinti visą pasaulį.

Daugelis net artimų Sąvienytų tautų dragų Europoje, pav. Jugoslavija, o ypač pietų Amerikos valstybės nepasitikėjo Sovietų Rusija. Hitleris tą nepasitikėjimą išnaudojo savo politikai ir kovos su bolševizmu obal-

siu, patraukė Europoje savo pusėn daug milijonų žmonių.

Suardyti tuos Hitlerio planus bus galima tik tada, jei sovietų Rusija netik žodžiais bet ir darbais patvirtins, kad ji tikrai atsisako nuo užgrobimo svetimų žemių ir pavergimo svetimų net Slavų pasauliui nepriklausančių tautų.

Amerikoje ir Anglijoje atsiranda vis daugiau geros valios žmonių kurie sukričiuoja nepamatuotas Rusijos pretenzijas į Pabaltijo Valstybes

Paskutiniu laikų Amerikos ir Anglijos spaudoje ėmė rodytis vis daugiau straipsnių, kuriuose nuosekliai sukritikuojamos Rusijos pretenzijos į Pabaltijo Valstybes. Dabar neseniai visi Hearsto koncerno dienraščiai "Draugas" ir "Naujienos", išeinantieji Chicagoje, lyg susitarę tyli kongreso šaukimo klausimu, kada tas klausimas dabar yra pirmajis svarbos.

Visiem žinoma kad Washingtone, Londone ir Maskvoje šiuo tarpu verda diplomatinė kava, kad palenkti sovietų Rusiją atsisakyti nuo savo nepamatuotų pretenzijų į rytinę Lenkiją ir Pabaltijo šalis. Lenkų vyriausybė su savo diplomatinio aparatu vedą energingą kovą, tikmes vieni Amerikos lietuviai tame svarbiausie Lietuvos momente nerandame net reikalo pareikšti savo organizuotą ir viešiną balsą.

Jeigu mūsų vadų nerangumas ir atsakomybės jausmo atbukimas pasiekė tokį kritišką laipsnį, kad neįstengiamas ne piršto tuo reikalą pajudinti, tai spauda negalėtų. Su šiuo numeriu mes pradėdame neatlaidžią kampaniją, kad taip reikalingas Lietuvos kongresas būtų sušauktas ir nenuilsime tol, kol Amerikos lietuvių visuomenė nepasiryžtą šventą savo tautos atžvilgiu pareigą išpildyti.

Kitas labai svarbus darbas, tai knygų leidimas anglų kalba apie Lietuvą. Šiame reikale graži pradžia yra padaras, Kultūros Institutas, tai lietuvių visuomenei belieką didesnėmis aukomis paremti tos įstaigos darbą. Palinkėti Kultūros Institutui dar daugiau knygų išleisti ir jas dar plačiau siuntinėti Amerikos visuomenės bei politikos vadams.

Nepradės invazijos Europon kol nepaaiskės Sovietų Rusijos Pozicija.

Washingtonas, 24 geg., valdžios sluoksniuose tikimasi, kad sovietų Rusijos premjeras J. Stalin neužilgo susitikis su prez. Rooseveltu ir W. Churchilliu ir toje konferencijoje būsią aptariami sekantieji klausimai:

29 BILIJONAI PASKIRTA LAIVYNUI

WASHINGTON, D. C., geg. 20 d. — Atstovų rūmai šiandien vienbalsiai nutarė paskirti \$29,463,687,198 laivyno reikalams. Niekad atstovų rūmai neskyrė tokios didelės sumos laivyno išlaidoms.

Atstovų nutarimas pasiųstas senatui. Manoma, kad ir senatoriai neužtruks patvirtinti šį nutarimą.

Prezidentas Rooseveltas šiandien kreipėsi į kongresą, prašydamas paskirti kariuomenės reikalams 72 bilijonus dolerių.

Ši suma reikalinga kariuomenei nuo naujų ukio metų, kurie prasidės liepos pirmą dieną. Didelės sumos skiriamos aviacijos išlaidoms.

MISSISSIPPI UPĖS POTVYNIS APSEMĖ TUKSTANČIUS AKRŲ DERLINGOS ŽEMES

SPRINGFIELD, Ill., geg. 20 d., Mississippi ir jos priepių vanduo tiek pakilo, kad jis užliejo šimtus tūkstančių akrų derlingiausios žemės.

Inžinieriai tvirtina, kad beveik visos užtvankos nuo St. Louis iki Caps Giraadeau bus išneštos.

Potvynis padarė kraštui milijoninius nuostolius, sunaikino didžiausius plotus apšėtų laukų. Potvynio metu 10 asmenų jau neteko gyvybės, 2,000 liko be pastogės.

Kai kuriuose vietose pas-

1. Ką daryti su nugalėta Vokietija?
2. Kokius taikos planus turi Sovietų Rusija pa karo.
3. Kokios politikos Sovietų Rusija mano laikytis toliau Japonijos atžvilgiu ir kada ji ketina stoti į karą prieš Japoniją. Kokio nustatymo laikysis sov. Rusija savo mažųjų kaimynių valstybių atžvilgiu? Kol čia minėti klausimai nebūs išsiaiškinti su sovietų valdžia, Amerikos ir Anglija nepradėsiančios invazijos Europon.

Gumos Darbininkų Streikas Akrone Išsiplėčia.

Jau apie 35,000 Goodyear Tire and Rubber Co. darbininkų Akrone streikuoją. Jeigu prie streikuojančių dar prisidėtų Firestone gumos fakriko darbininkų, tai streikas apimtų 48,000 gumos darbininkų. Streikas kilo delto, kad kompaniją nepatenkino darbininkų reikalavimų pakelė atlyginimą.

LIETUVIUS, LATVIUS, ESTIUS SULAİKOBAIMĖ DĖL NAUJOS RUSU OKUPACIJOS

STOCKHOLMAS, Švedija, geg. 21 d. — Jeigu Stalinas atsisakytų nuo savo užgaidų kėsintis į Lietuvą, Latvijos ir Estijos valstybių nepriklausomybę, tai visos šios Pabalčio tautos sukiltų prieš vokiečius, tvirtina atbėgę kovotojai. Visoks bendradarbiavimas su vokiečių atstovais būtų visiškai nutrauktas.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos lyderiai pageidautų gauti Didžiosios Britanijos ir Jungtinių A. Valstybių pagalbos jų kovoje prieš vokiečius ir rusus, tvirtina naujai atbėgusieji minėtų kraštų gyventojai.

Pabalčio tautų atžvilgiu padarytų didelės naudos net toks Stalino pareiškimas, kokį jis padarė balandžio 4 dieną Lenkijos atžvilgiu, kada jis pareiškė norįs nepriklausomos Lenkijos karui pasibaigus.

Vokiečiai žino šią Pabalčio gyventojų baimę, todėl ir iš naudoja ją saviems tikslams. Naciai, norėdami patraukti gyventojus savo pusėn, siulo Pabalčio kraštams sąlyginę nepriklausomybę karui pasibaigus.

Vokiečiai ešą reikalauja savo fiureriui suvereninių teisių ir užsienio reikalų tvarkymo, bet jie leisią kiek vienai Pabalčio valstybei turėti savo atstovus Berlyne.

Pabalčio valstybių gyventojai atmets šiuos vokiečių pasiūlymus. Gyventojų dauguma yra pasiryžusi kovoti dėl nepriklausomybės, kurią turėjo paskutiniaus 20-čia metų.

LIETUVIAI ATKAKLESNI PRIEŠ NACIUS

LONDONAS, geg. 20 d., (ONA) Iš Pabalčio kraštų ateinančios žinios sako, jog pasipriešinimas vokiečiams kasdien stiprėja.

Lietuvos vyskupas Brizgys paskelbė, kad jis ekskomunikuosias lietuvius, kurie persekioja arba padeda persekioti lenkus arba žydus, paskelbė lenkų laikraštis "Dziennik Polski".

Vilniuje vokiečiai filmavo valždus, kai geštapo žudė 6,000 žydų. Jų tarpe buvo vyrai, moterys ir vaikai.

Zinios Iš Okupuotos Lietuvos Laikraščių.

LIETUVIAI, LATVIAI IR ESTAI KOVOJA BENDROMIS JĖGOMIS

STOCKHOLMAS, Švedija, geg. 19 d. — Iš pabalčio kraštų ateinančios žinios sako, kad lietuviai, latviai ir estai prieš vokiečius. Šeši milijonai Pabalčio gyventojų priešinosi vokiečių karo mašinai visomis išgalėmis neleidžia vokiečiams plėsti vietos gyventojų.

Tvirtinama, kad visuose kraštuose susidarė stiprus kovotojų būriai, kurie turi įvairiausios rūšies ginklų. Vieni ginklai buvo paslėpti pirmos sovietų okupacijos metu, o kiti įgyti vokiečių rusų karo metu. Kovotojai turi šautuvų, kulkosvaidžių ir įvairių bombų.

Pasakojama kad kovotojai turi paslėpę kelis tankus kuriuos panaudos, kai įvyks sprendžiami mūšiai su įsiveržėliais.

Įdomiausia šiuo atžvilgiu yra tai, kad visų trijų Pabalčio kraštų gyventojai veda kovą bendromis jėgomis.

Dabar kovotojai priešinasi vokiečių karo mašinai, bet jie yra pasiryžę pastoti kelią ir sovietų invazijai. Lietuviai, latviai ir estai nekenčia vokiečių, bet jie yra priešingi ir rusų okupacijai.

Pabalčio gyventojai sudaro šešis milijonus ir reikalauja teisių tvarkyti savo gyvenimą.

Pabaltis nenori būti įjungtas į kaimynių valstybių orbitas. Kultūros atžvilgiu Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojai stovi daug aukščiau, negu rusai, baltgdžiai arba lenkai.

VILNIAUS IR KAUNO UNIVERSITETAI — KOVOS CENTRAI PRIEŠ VOKIEČIUS

STOCKHOLMAS, Švedija, geg. 20 d. — Hitlerio pastangos suvokietinti Pabalčio kraštus tiek paveikė Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojus, kad tiktai baimė prieš naują sovietų okupaciją sulaiko juos nuo sukilimo, tvirtina naujai atbėgusieji.

Atbėgeliai pasakoja, kad lietuviai, latviai ir estai, kurie anksčiau kovojo prieš okupacinę sovietų armiją, dabarsu tokiu pat atkaklumu veda kovą prieš vokiečius. Vokietija skaitoma tokiu pat Pabalčio priešu, kaip ir Rusija.

Vokiečių valdžia buvo priversti uždaryti Kauno ir Vilniaus universitetus, nes jie virto kovos centrais prieš vokiečius. Studentai patys

priešinosi okupantams ir kitus organizavo šion kovon.

Stipriausias vokiečių propagandos argumentas — gasdinimas bolševikais. Pabalčio kraštų gyventojai žino kuo kvepia bolševikų okupacija, nes ant savo kaulio ją patyrė, todėl ir nedrįsta sukilti prieš vokiečius.

VOKIEČIAI IŠŽUDĖ LIETUVOS ŽYDŲ DAUGUMĄ

Kai sovietų armija pasitraukė, Lietuvoje pasiliko apie 200,000 žydų. Šiandien Lietuvoje tepriskaitoma tik tai apie 30,000 žydų. Visi kiti arba išvežioti prievartos darbams, arba nacių išžudyti. Estijoj tukstančius žydų vokiečiai pasiuntė į Harku koncentracijos stovyklą. Šiandien Harku stovykla yra tuščia, o joje buvusius žydų likimas nežinomas.

Okupacinė vokiečių valdžia pradžioje gražinti gyventojams turtus ir teises į žemę, bet ir čia vokiečiai apgavo Pabalčio gyventojus.

Lietuviai ir latviai norėjo atstatyti sovietų išnaikintus ūkius, bet vokiečių patvarkymai sąmoningai trukdė Pabalčio atstatymo darbą geriausias Lietuvos ir Latvijos žemes, apgyvendami jų ūkiuose atvartus kolonistus,

Lietuvos piliečiai, kurie nuo sovietų invazijos pabėgo Vokietijon, neturi teisės grįžti Lietuvon.

Jeigu kai kuriems vis delto leidžia grįžti, tai jie privalo atsisakyti nuo savo teisių į anksčiau turėta žemę ir namus.

Ukininkai, kurie nepajėgė pristatyti maisto duoklių netenka savo ukio.

"LIETUVA REIKALAUJA BALSŲ" — KARTOJA LONDONE

(LKFSB) — Mūsų korespondentas praneša iš Londono šiuos žodžius radęs Britų sostinėje išeinančiame "Catholic Herald," kurs bal. 16 d. įsidėjo santrauką J. B. Kidyko straipsnio, tilpusio žurnale "America." Tasai anglų laikraštis pabrėžia dėl ko Lietuva nekėsdama nacių drauge bijosi ir Rusijos okupacijos ir nuo savęs prideda, kad "America" išspausdino straipsnį, kurs primena anglų-amerikiečių pasižadėjimus mažosioms tautom.

Lietuva yra taip pat verta laisvės, kaip Čekoslovakija, — duoda suprastį "Catholic Herald."

"Lietuvių Žinios"

"Lithuanian News"

Leidžia Lietuvių R. K. Literatūros Dr. Ja... Weekly Publication The Lithuanian R. C. Literary Soc. Issued by...

Raštus ir žinias "Lietuvių Žinios" trumpina savo nuožūra, nesunaudoji raštai korespondentams negražinama, jei tam tikslui neprišaukiama pašto ženklų

Churchill Sustiprino Pergalės Viltį

Kalba, kurią pasakė pereiną savaite, U. S. A. Kongrese, Didžiosios Britanijos premjeras W. Churchill, labai sustiprino visų suvienytų tautų pergalės viltį.

Tiesa pasakius Amerikoje ir anksčiau niekas neabejojo pergalė, bet W. Churchillio kalba buvo kaip ir patvirtinimas kai kurių, dar netaip drąsiai reikiamų pergalės vilčių.

Savo kalboje W. Churchill atvirai pasakė, kad priešas dar pakankamai stiprus, kurį nugalėti teks dar ilgai ir sunkiai kovoti, bet kad pergalę laimės Suvienytos Tautos, nėra mažiausios abejonės.

Pagrindiniu Churchillio kalbos uždaviniu beabejo buvo užtikrinimas Jungtinių Valstybių, kad Didžioji Britanija, po sumušimo Hitlerio Europoje, nepaliks mūsų vienu kamutu su japonais, bet drauge su mumis kariaus iki galo, kad japonų militarizmas bus galutinai sunaikintas.

Tas reiškia, kad Didžioji Britanija į šį karą žiūri lygiai taip kaip ir Jungtinių Valstybių valdžia bei visuomenė kad karas yra vienas ir nedalomasis. Iš to seka, kad turi būti tik viena karo strategija ir vieninga karo vadovybė.

Pasekmėje tokio nuomonių vieningumo tarp Didžiosios Britanijos ir Jungtinių valstybių, mes matome kad Amerikiečiai ir britai jau turi vieningą karo vadovybę ir vieną bendrą strateginį planą, kurį, be jokių rezervų priima ir Kinija.

Tik viena Sovietų Sąjunga dar nesuėjo suprasti reikšmės vieningos karo strategijos ir iki šiol tebeveda separatinį karą ir net nedalyvauja kariškose konferencijose.

Turima vilties, kad ir Sovietų Rusija greitu laiku suvienodins savo pažiūras netik karo strategijos, bet ir pokarinio pasaulio sutvarkymo klausimais.

Jeigu tai įvyktų, tai būtų išvengta trečio pasaulinio karo, kuris grėsia, pirmoje eilėje Europos kontinente, jei Sovietų Rusija nepakeis dabartinio savo imperialistinio nusistatymo.

Churchill savo kalboje nė žodelio neprisiminė apie greitą invaziją Europon, bet stengėsi visą dėmesį nukreipti į Pacifiko frontą. Todėl kaip ir laikraštiniškai padarė išvadas, kad Suvienytos tautos rengiasi pirmą sunaikinti Japoniją o paskui kibti į Vokietijos nacizmą.

Bet paskutiniai Churchillio kalbos komentarai sako, kad planas nekeičiamas, pirmoje eilėje bus stengiamasi nugalėti Hitleris ir tik tada bus einama prie likvidacijos japonijos militarizmo. Kaip tikrumoje bus netolmoje ateityje patirsime. Visų komentatorių nuomone Churchillio kalba U. S. A. kongrese buvo nepaprastai įspūdinga, kuri net didžiausius pesimistus sustiprino dvasioje ir įkvėpė tikėjimą Suvienytų tautų pergale.

Kada žinios apie šią Churchillio kalbą pasieks pavergtą Europos tautas, tai pasipriešinimo banga prieš pavergėjus dar labiau sustiprės.

Nusikratykim Vergijos Liekanas

Anuomet, kai Lietuva vilko Rusijos vergijos pančius, ne vieno lietuvių akys nukrypo į "Naująjį Pasaulį" — Ameriką. Ryžosi laimėti baltesnę duoną ir nepaisydami pavojų pasiekė Amerikos krantus.

Čia susiradę darbą, paskendo jame ir tapo tarsi mašinos ratas, kurs kasdien sukasi ta pačia linkme... kasdien taip pat: apart darbo ir uždarbio, sakyčiau nemažam lietuvių skaičiui, gyvenime jokios aukštesnės idejos, minties neliko.

Patriotizmas — negirdėtas žodis. Tėvynės meilė tuose, kurie savo gyvenime teistengia matyti tik savo vidurių alkį, greit išblėso. Nors ir čia dėka vien savo prakaito geresnį švarką užsilviko, bet visvien Lietuva tiems liko šalis varguolių ir kaip tokia pamirština.

Neįstengdami nuoduoti arais, ar nežinodami, kokia tauta garsiausia praecityj, dar sakosi lietuviams, bet prie pavardės seniai jau spėjo prikergti visokius — evskius, — ovičius ir — kovskius: neva suamerikonindami. Ir, saugok Dieve, neklaus iš kurios vietos kilę! Niekuiomet nesužinosi. Mat, sarmata prisipažinti!

Teisingai sakoma, kad lietuvių karakterį atspindi vergavimo dvasia. Atsispindi... teisingiau ir į kraują yra įsiurbusi mintis: visą kas svetima dievinti, o savo kišti į palėpę, sutrypti kojomis, ištrinti iš visur: kaip iš atminties taip iš širdies.

O rodos ir lietuviams žmonėms ne be sielos ir širdies, ne be džiūnės pamėgdžiojimui sutverti!

Teikalba praeitis. Lietuva, nors rusų prisilėgta, kaninama, bet daugumoj sodybų, daugumoj bakūžių plandeno lietuviška dvasia. Ištikimi tėvynės sūnūs nevirto rusofilais ar lenkomanais, bet brangino savo kalbą savo

rašta, spausdintą žodį. Daug jų prie mamos ratelio pamilę lietuvišką elementorių, maldaknygę, sukūnubo savo kraujo klane, parubežio žandarų kulkos perverti. Ne vienas dainavo:

"Per mažai dėl tavęs su grandinėm nueit už Uralo, Mano mielas krašte, ir prie ratų prikaustytam mirt. Per mažai kraugerinėj kovoj atrast sau galą ir skriaudų baisenyba patirt..."

Dainavo, nes senagalvėls močiutės įkvėpta tėvynės meilė tai diktavo. Ir neatbaidė jų apipelėję Sibiro kalėjimai, ir nesugundė jie pasirodžiusių raudonų, veidmainių-kruvinų komunistų skarmalų. Kovojo už laisvę, guldėdami savo galvas už kraštą tiesa, nedoleriais, automobiliais kitais patogumais išpuošta, bet kilniam Lietuvos sūniui, dukrelei miela ir brangu.

Iškėlė laisvės vėliavą, iškėlė ir lietuvių vardą pasaulyje. Kultūroj, civilizacijoj sparciais žingsniais gretinosi prie kultūringiausių tautų. Lietuvis dvasia būjojo, stiprėjo ir... šiandie, nors nacių kablakryžis užkabino juos, nors komunistiškas piau tuvas siekia platesnės pradalgės, veltui! Lietuvis laisvę pamilęs, nebevergaus! Vargai juose gimdo neįveikiamus galiūnus ir jų dvasia tėvynę nepalūž! Nepalūžime tik mes lietuviams amerikiečiai, neišglebkime šių dienų technikos materializme, netapkime šalti, tarsi kapinių akmenys, savo brolių kančiomis! Bet, pabūskime visi, visi — juk lietuviams mes esame gimę!

Brolių kančios Lietuvoj, Sibire, dvasios milžinų — knygnešių bei laisvės kovotojų pralietas kraujas tepabyla į mūsų sąžines!

Pabuskim, ir tėvynės blestančią meilę atgaivinę savo širdyse, perduokim ją jaunoms kartoms. Branginkim savo tautą, savo kalbą, savo raštą. Spieskimės apie savąją spaudą. Ji mus suvienys pety į petį, kad netaptumėm užgesę žiburiai, ar vėjo nešiojami atšalę ugniaivietės pelenai. Bendrom jėgom, kilnių idėjų, broliškos meilės vedami, įstengsim palengvinti lietuviams sutraukti nelaisvės grandines ir pagreitinsim jiems skaisčios, nepriklausomybės saulutės užtekėjimą. Vienybėj į darbą!

Jaunutis.

Ką rašo Lietuvos slaptieji laikraščiai

(LKFSB) — Užsienį pasiekė keletas egzempliorių Lietuvoje leidžiamų slaptų laikraščių, kovojančių prieš nacių okupaciją, už nepriklausomą Lietuvą. Mes suprantame su kokia didele gyvybės rizika tie slaptieji laikraščiai leidžiami ir su dideliu dėmesiu gaudome kiek vieną žodį juose parašytą.

Iš Londono mums perduoda keletą ištraukų iš tų slaptųjų laikraščių Lietuvoje. Taip "Nepriklausoma Lietuva" šitaip nusako slaptų lietuvių veikimo siekimus: "Mes savo veiklą pagrįsime dviem paprastom tiesom: kai sprenndžiame bendruosius reikalus, laikysimės dėsno, kurs sako, kad visų pirmia reikia žiūrėti viso kolektyvo, o ne jo dalies, interesų, ir kai brėžiame ateities gaires, žvelkime gyvenimo tikrovei tiesiai į akis..."

Kas yra tas kolektyvas, kuriam reikia pašvęsti ir paaukoti visi interesi? Tas kolektyvas yra Lietuvių Tauta, yra Lietuva. O Lietuva yra visos mūsų kartos, visi tie, kurie ne tik dabar čia gyvena, bet visi tie, kurie sumumis gyvens, dirbs, kovos ir mirs. Lietuva yra visos mūsų kartos, visi tie, kurie Lietuvą kūrė, kėlė, savo prakaitu ir krauju maitino. Lietuva yra Mindaugas ir Gediminas, Kęstutis ir Vytautas, Lietuva yra Basanavičius ir Kudirką, Maironis ir Vaižgantas, Šležeivičius ir Kairys, Voldemaras ir Bistras, Višinskis ir Dielininkaitis, Stulginskis ir Grinius. Lietuva yra tie, kuriuos okupantai išvežė ar veža, kuriuos sušaužė ar šaudo, kuriuos pikti skundikai, tautos atmatos įskundė, ar dar įskus. Visi tie lietuvių yra brangūs Lietuvai. Karščiausias visų mūsų noras-Nepriklausoma Lietuva. Ji reikalauja iš Mūsų vienybės, pasiryžimo, veiksmingumo ir pasiaukojimo. Reikia gerai žinoti, kad noras dar nieko nereiškia, jeigu jis nėra paremtas stipria ir vieninga pajėga, kurią pagalba norus galima įvykdyti. Jėga gi reikia suorganizuoti. Dabar tie lietuvius verčia taip organizuotis, kaip organizuojasi visos pavergtos tautos.

Organizuotis gi reikia todėl, kad niekas mums nieko neduos, jeigu mes patys savo jėgomis neiškovosime. Karo galo šūturė, kuri jau artėja, tegali palengvinti mūsų kovos sąlygas, bet ne daugiau. Kiek mes būsimė organizuoti ir pajėgūs, tiek laimėsime ir tiek turėsime. Dėl to daroma išvada, kad reikia visiems pasilikti savo krašte ir dėti pastangas išsaugoti lietuvius Lietuvoje. Kiekviena okupacija Lietuvai yra lygios vertės, nes kiekviena jų siekia išnaikinti mūsų tautą, kuri ir taip yra maža. Tokia ar kitokia okupacija entuziazmuotis gali tik tiktai Paleckiai ir Kubiliūnai bet ne sąmoningi Lietuvos sūnūs."

Šie slaptosios Lietuvos laikraščio žodžiai uždega kiekvieną lietuvių. Anglijos lietuvių visus paskaitė rašo: "Tie iš mūsų, kurie kartais pabejoja, ar vėta paaukoti keletą šilingų tautos reikalams turėtų iš gėdos rauti, girdėdami apie jų brolių aukas Lietuvoje. Jiems ten Lietuvoje trūksta ir maisto, ir kitokių gyvenimo reikmenų ir juos spaudžia šimtai kitokių bėdų ir rūpesčių, tačiau tie sunkumai nepalaužia jų valios ir tik retas iš jų pabejoja ateitimi, ar pasiūdo atėjūnams. Tačiau plačiosios lietuvių masės vežda nepalaujamą kovą už brangius tautos idealus."

Prof. Krėvė-Mickevičius atskleidė įdomias bolševikų okupacijos paslaptis

(LKFSB) — Buv. Liaudies seimo narių susirinkime, įvykusiame 1942 m. rugpj. 30 d., padarė reikšmingą pranešimą ejęs Liaudies Vyriausybės Ministerio Pirmininko pareigas ir bolševikų okupacijos metu buvęs užsienio reikalų ministeriu rašytojas prof. V. Krėvė-Mickevičius.

Tasai pareiškimas buvo išspausdintas laikraštyje "Laisvė". Čia Krėvė-Mickevičius prisimena 1940 m. birželio 15 d., kada įvygiavo raudonoji armija į Lietuvą ir toliau rašo: "Faktiškai visą valdžią pateko į rankas bolševikų ginkluotų pajėgų ir Maskvos Komisarų Tarybos įgaliotinio G. Dekanozovo, atvykusio Lietuvoje 1940 m. birž. 15 d. vakarą. G. Dekanozovas Lietuvoje atvyko su aiškiai nustatytu tikslu — inkorporuoti Lietuvą į Tarybų Sąjungą. Jei iš karto formaliai to nebuvo padaryta, tai tik todėl, kad buvo norėta suvaidinti politinę komedią, neva laisvu noru Lietuvos išjungimą į Tarybų Respublikų Sąjungą. Tuo tikslu Maskvos buvo suplanuota tiek Lietuvoje, tiek ir kitose Baltijos valstybėse kolkas išoriniai palikti tą santvarką, kokia jose iki šiol buvo. Lietuvoje 1940 m. birželio mėn. 17 d. buvo sudaryta nauja vyriausybė ne laisvai, bet Maskvai paėmus ir savo rankas vadovaujama rolė. Toji naujai sudarytoji vyriausybė, pasivadinsi Liaudies Vyriausybė, nebuvo vienypė, bet susidėjo iš dvių jų priešingų grupių, su skirtingais tikslais ir siekimais. Viena grupė — iš tautiškai nusišalusių žmonių, kurie Maskvai buvo tik todėl reikalingi, kad naujoji vyriausybė turėtų dar šioki toki pasitikėjimą Lietuvos visuo menėje, bet kuriai visai nepasitikejo Maskva ir jos įgaliotiniai Lietuvoje. Antrąją grupę sudarė komunistai, kurie turėjo griežtai vykdyti Maskvos jiems, kaip komunistams, padiktuotus uždavinius." Toliau pranešime atskleidžiama, kad tautinę grupę sudarė V. Krėvė-Mickevičius, E. Galvanaukas ir gen. Vitkauskas. Jie svarbiausiais klausimais pirma pasitarėdavo ir eidavo su bendra nuomone. Kartais ju paremdavo Mickis ir Venclova, gi komunistinei grupei, kuri gaudavo direktivas iš rusų atstovybės, priklausė Pakarklis, Gedvilas,

Koganaš-toks buvo vad. Liaudies vyriausybės ministerių pasiskirstymas, kurs kaikiuriais atvejais sutrukdė Maskvos planus. "Maskvos atstovai su G. Dekanozovu priešaky — rašo toliau Krėvė-Mickevičius, — pastebėjo, kad jiems nepalanki grupė rodo kieta atsparumą, ėmėsi priemonių Ministerių Taryboje sustiprinti komunistinę grupę. Be Ministerių Tarybos ir be einančio pirmininko pareigas prof. V. Krėvės-Mickevičiaus žinios, buvo J. Paleckio aktu įsteigtos naujos ministerijos — Darbo Min. ir Pramonės M-ja, kurių ministeriais buvo paskirti, kaip pasirodė vėliau, komunistų partijos nariai. Buvo įsteigta Vilniaus srities įgaliotinio istaiga, kurią vadovavo įgaliotinis su ministerio teisėmis. Įgaliotiniu buvo paskirtas K. Didžiulis-Grosmanas (žyda). Susisiekimo Ministerija pirmomis okupacijos dienomis buvo perimta bolševikų kariuomenės vadovybės žinion. Dabar Ministerių Taryboj atsirado specialus komisaras irgi su ministerio teisėmis... Tuo metu buvo paskirtas naujas valstybės kontrolierius, irgi aršus komunistas, L. Adomauskas. Tokiu būdu Ministerių Taryboje komunistinė grupė gavo aiškia daugumą. Be to, persiorientavo ir anksčiau svyruojantieji švietimo ir žemės ūkio ministariai, svarbiausiais klausimais prisiliedami prie komunistinės grupės. Gavę daugumą Ministerių Taryboje, komunistai ir visose kitose srityse ėmė aktyviai veikti, dažnai nesiskaitydami nei su Lietuvos įstatymais, nei su anksčiau padarytais Min. Tarybos nutarimais. Pasinaudodamas draugijų įstatymu vid. reik. min. M. Gedvilas legalizavo Lietuvos komunistų partiją ir visą eilę komunistinių organizacijų. Kiti komunistiniai ministariai, naudodamiesi teise tiesiogiai teikti prezidentui skirti ir atleisti savo ministerijų net aukščiausius pareigūnus, ėmė G. Dekanozovo nurodymais, šalinti senuosius prityrusius valdininkus, jų vieton skirdami naujus, dažnai nieką nenusimanančius, bet už tai komunistinio nusistatymo, dažniausiai partinius komunistus, ne tik, kad nelietuvius, bet ir ne Lietuvos piliečius."

Kurios Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

reikias Vatikanas buvo įkūrejęs 1926 m., kada komunistai atsiskakė toleruoti vskupovo būvimą, sako NCWC. Ten buvo tik viena permaina nuo 1941 Annuario išleidimo — Kun. Mykolas Juodokas. Apaštališkas Administratorius iš Kazan Samaroj ir Simbirske, buvo pranešta, kad jis buvo kalėjime nuo 1929 m., dabar pažymėtas, kaip Lietuvos tremtinys. Prelatas Augustinas Baumtrog, Apaštala. Administratorius Volgoj, ir Prelatas John Roth, kuris turėjo tokią pat vietą Kaukaze, yra taip pat pažymėti, kad jie tebėra "kalėjime už tik-

jimą nuo rugpjūčio, 1939. Nėra jokių žinių apie kun. Dr. Steponą Demurof, vika- ra ad interim Tifliso ir Georgia, ir pcelatą Carapet De- lughian, Vikarą ad interim Armenų Katalikams Rus- joj. Apie jų likimą nėra jokių žinių.

Knygutė — Teisybė de Religijos Rusioj, kuria pa- tina Sovietų valdžia — ka- rios tikrumą užginčija sa- muo, turis žinių apie relig- jos padėtį Rusioj — dide- santykius tarp rusų ordo- doksų bažnyčios ir soviet- valdžios; tai visai neap- arba paleičia Katalikų Ba- nyčios padėties Rusioje.

Arkivyskupas Edvardas de Ropp iš Mogilevo, Metro- politan vyskupijos, be se- seniausios Latynų vyskupo- jos, buvo paskutinis Ordina- rus Rusijos vyskupijos. Jo- buvo įkalintas 1919 m. ir pa- to ištrėmtas; jis mirė liepa- 25, 1939. Vienintelis bumo- rusų Ordinaras Ignacia- Dubowski, paskutinis Žio- miro vyskupijos valdytojas, seniausios latynų vyskupo- jos perkeltas į titulare- kupiją ir dabar yra Roma- Vyskupas Joseph Kessler, Tiraspolio, kuris kaippo tre- tinsy gyveno Voketijoje nu- 1926 m., mirė gruodžio 1934. Vyskupas Petras Ma- kowski iš Kamenets, kur- gyveno Lenkijoje, mirė le- landžio 8, 1933. Vyskupas Sigismund Lozinski iš Ma- sko, kuris 1925 m. buvo pa- keltas į lenkų vyskupiją Pe- ske, mirė kovo 26, 1932.

Taigi iš to ką padu- Vatikano Metrašius suži- liku vyskupijos pa- panaikintos ir Vysku- vieni įkalinti kalėjimu- kiti vra ištrėmimo, o dar- ti mirė.

Katalikų Bažnyčia net- daugiau laisvės dabar, ji neturėjo bedieviško- munizmo siautėjimo ma-

ADM. ISOROKU YAMAMOTO, JAPONŲ LAIVŲ VIRŠININKAS, UŽMUŠTAS

NEW YORK, N. Y. 21 d. — Japonų imper- štabas paskelbė, kad adm. Isoroku Yamamoto, vya- sias japonų laivyno koman- dierius, užmuštas kovos- tu.

Adm. Yamamoto pla- užpuolimą ant Pearl Har- bor, jis vadovavo Filipi- salų okupacijai ir kitas japonų karo veiksmas.

Japonų štabas tvirtina adm. Yamamoto žuvęs iš savo lėktuvo vadovau- kovoms pietų Pacifike. Šis japonų admirolo kū- šiais metais balandžio nesj.

Nauju japonų laivyno šininkų paskirtas adm. neiči Koga, kuris jau mė paskirtą vieta.

ARKIV. SPELLMAN AT KO TURKIJON STAMBULAS, Turk- 17 d. — New Yorko ark- kupas Spellman užval- vyko Turkijon, kur jis siasi prabuti dvi savaites Spellman ilgai kalb- su Vatikano valstybės- toriaus padėjėju Claudi- Spellman pareiškė, kad vyksias į Indiją ir ka- kai pasimatys su Stefa-

PITTSBURGHO ŽINIŲ

South Side

Spudingos Aukšinio Jubiliejaus Iškilmes

Pereitą sekmadienį mūsų Sv. Kazimiero parapija atšventė savo Aukšinį Jubiliejų. Oras pasilaukė labai gražius, tai į iškilmes susirinko beveik visi parapijonai ir taip žmonių iš plataus Pittsburgh'o. Erdvi bažnyčia negalėjo sutalpinti visų atvykusių.

Vyskupo apsilankymas ir Dirmavonė

Iškilmes turėjo prasidėti 11 val. ryta, bet gerokai prieš vienuliktą būriai žmonių stoviniavo paliai bažnyčia. Jie laukdami atvykstant Jo Ekselencijos Pittsburgh'o vyskupo. Žmonės pasipuošė iškilmių rūbais, su aukštinėmis gėlėmis prie krūtinių.

Bažnyčios, mokyklos ir klebonijos frontai papuošti auksu spalvos audeklais, gėlių ir Amerikos vėliavomis, o bažnyčios viduje neįtikėtina grožis. Altoriai apšviesti gėlėmis ir auksu spalvos vainikuose. Virš didžiojo altoriaus meniška elektros apšvietus skaitlinė — "50".

Dešimtį minučių prieš viešpatį atvyksta Vyskupas, kuris prie klebonijos pasitinka labai puošni mokyklos mokytojus, studentų ir kunigų procesiją ir palydi į bažnyčios chorą gieda iškilmingai "Ecce Sacerdus Magnus." Truputį pasimelgęs Vyskupas suteikia Suvirtinimo Sakramentą 76 asmenims, pasako nuoširdžią pasveikinimo kalbą ir sėdasi specialiai parengtą Vyskupišką sostą.

Pranciškonas Tėvas Justinas Vaškys laiko iškilmingą Sumą, asistuojant Kunigui Castello, diakonui, Radžiui ir klirikams. Sumos laike Sv. Vincento parapijos klebonas Kun. P. Lunskis pasako trumpą bet labai turtingą pamokslą, apie bažnyčios reikšmę žmogaus gyvenime.

Pasibaigus pamaldoms Vyskupas su procesija palydimas į kleboniją, o parapijonai ir svečiai renkasi į didžiųjų mokyklos svetainę iškilmingiems pietums. Kada jau viskas buvo tinkamai prirengta į svetainę atvyko Vyskupas lydimas 12-kos akademijos orkestras pasitiko garbės svečius iškilmingu maršu ir dar keletą muzikos dalykelių vykusiai parėjo laike pietų. Bankiete dalyvavo 300 žmonių.

Specialus keliaujantis restoranas labai greit ir sumaniai patiekė sočius pietus dėl visų svečių. Baigiantis pietums Kleb. Kun. M. Kazėnas pakėkojęs Vyskupui ir visiems svečiams bei parapijonams uždalyvavimą tokiose brangiose ir retose iškilmėse, paskvietė Homestead, Pa. Lietuvių parapijos Kleboną Kun. E. Vasiliauską programo vedėju. Kun. Vasiliauskas yra tikrai ideališkas programos vedėjas, nes sugeba labai trum-

priprasti iškilmių programoms.

Programos vedėjas nupasakojęs trumpai Sv. Kazimiero parapijos istoriją pakvietė Sv. Juozapo ligoninės kapelioną Kun. Castello pasakyti kalbą angliškai. Kun. Castello sakėsi turėsiąs kalbėti vietoje Pittsburgh'o Mayo, kuris dėl kokių tai svarbių priežasčių neatvyko į bankietę, ir savo gražia ir sumania kalba tikrai visus patenkino.

Kalbų protarpyje, Sv. Kazimiero aukštesnės mokyklos studentai — graduantai, gana vykusiai padainavo keletą dainelių ir išteikė parapijai 50 dolerių vertės boną. Lietuviškai kalbą bankiete pasakė buvo pakvietė "L. Ž." redaktorius, S. Gabaliauskas, kuris savo jautrioje ir entuziastiškoje kalboje įvertino pirmųjų parapijonų atliktus darbus, linkėjo dabartiniai parapijonai kartai tęsti parapijos kūrėjų sumanias pradėtus darbus, Dievo garbei ir lietuvių tautos naudai.

Visiems patiko bankieto tvarka, nes tebuvo tik 2 kalbos ir trumpa programa, todėl bankietas netruko nė 2-ji valandą. Mirusiojo Klebono Kun. J. Sutkaičio, kurio vadovybėje parapija pasistatė bažnyčia ir mokykla ir mirusiųjų parapijonų atminimui pagerbti, visi bankieto dalyviai sustojo ir tyliai pasimeldė.

Baigiant bankietę J. E. Vyskupas suteikė visiems palaiminimą po kurio visi kupini įspudžių skirstėsi namon. Šio Aukšinio Jubiliejaus iškilmės tikrai ilgai pasiliks dalyvių atmintyje.

Parapijonai labai dėkingi Kun. M. Kazėnui, parapijos komitetui ir seserims mokytojoms, kurių rūpesčiu ir pastangomis surengtos tokios gražios iškilmės, palikusios visiems neišdildomus įspūdžius. Garbė ir visiems parapijonams, kurie taip uoliai rėmė šio jubiliejaus surengimo darbus ir patys to jubiliejaus iškilmėse dalyvavo.

Korespondentas

Decoration Day Iškilmės

Kapinių Puošimo arba Decoration Day iškilmės ant Sv. Kazimiero Kapinių šimtetį įvyks ateinantį sekmadienį gegužės 30 diena, 3 val. p.m.

Kviečiami lietuviai iš viso plataus Pittsburgh'o dalyvauti tose, brangiose iškilmėse, prisiminti savo artimuosius mirusius ir aplankyti jų kapus.

Bus atlaikytos specialės pamaldos ir pamokslas, kurį sakys Pranciškonas Tėvas Justinas Vaškys. Po pamaldų visi lietuviai kviečiami apsilankyti Adomo Sode kur bus galima atsigaivinti pavasario oru ir smagiai laiką praleisti.

Pirkite Karo Bonus

North Side

Klebonas. Išvyko Gydytis

Jau kuris laikas kaip mūsų klebonas Kun. J. Misius vis sirguliauja. Pereitą savaitę Klebonas pasiryžo nuvažiuoti į geresnę ligoninę, kad iširtų sveikatą ir nurodytų gydymosi būdus. Išvykusį Kleboną pavaduoja Pranciškonas, Tėvas Juvenalis

Homestead, Pa.

Sekmingas Sodaličių Vakaras

Pereitą sekmadienį, mūsų sodaliets surengė labai linksmą vakarą. Pirmiausiai visi svečiai buvo pavaišinti gardžia vakariene, o paskui prasidėjo programa. Žmonių buvo kimšti prikimšta parapijos svetainė. Kun. E. Vasiliauskas atidarė programą ir pakvietė Ventroliguistą, Ch. Long parodyti savo špusus. Tas keistas artistas atliko dialogų — pasikalbėjimų pats su savim. Pats stato klausimus ir pats duoda atsakymus kaip vadinamu "pilvo balsu" visai nejudindamas lūpų. Tas jo "pilvo balsas" leidžiamas per lėles lūpas, kurią jis uolko pasidėjęs ant kelių.

Ch. Long turėjo su savim atsivedęs dvi mažas mergytes: šokeja kokių 6-ių metų amžiaus ir daininkę, kuri ypač publikai patiko, kokių 5-ių metų amžiaus. Ta maža mergaitė savo maloniu balseliu, o ypač puikia vaidyba tiesiog stebino publiką.

Kitą programos dalį atliko parapijos shoras gana vykusiai, sudainuodamas 2 lietuviškas ir 2 angliškas dainėles ir trio: Anna Baliukas Helen Bender ir Jonas Bikinas nuoširdžiai padainavo dar kelias lietuviškas dainas.

Kaip vakariene, taip ir programa publika buvo labai patenkinta. Garbė Sodaliets už surengimą tokio gražaus vakaro. Jų darbas tikrai nenuėjo veltui, nes publika įvertino jų pasiaukojimą.

Prie pabaigos viena maža pastabėlė: Rengėjos turėjo ir spausdintą programą, tik gaila, kad tą programą spausdinant nepasinaudota lietuviškos spaustuvės patarnavimu kuri lygiai gražiai, kaip ir kitos svetimtaučių spaustuvės, būtų atlikusi spausdos darbą. Jeigu mūsų vakarų rengėjai nori lietuviškų įstagų ir visuomenės parmos, tai taip pat turėtų neužmiršti ir biznį daryti su lietuviais.

Žinantis

Kraus

V. J. KRAUZIS, Sav.
JEWELER
Expert Watch Repairing
SILVERWARE — CLOCKS
"IT PAYS TO COMPARE OUR PRICES."
THE FINEST QUALITY OF MERCHANDISE OBTAINABLE
Everglade 4850
1816 Carson Street,
S. S. PITTSBURGH, Pa.

Pittsburgh Apylinkės Kareivių Garbės Sąrašas

Pvt. John Pakutinskas, gimęs bal. 18, 1919 metais Pittsburgh'e. Baigė Sv. Kazimiero pradinę ir High School. Būdamas namuose priklausė prie Sv. Vardo, Sv. Kazimiero parapijos choro, Maironio shoro ir kitų draugijų. Į kariuomenę išėjo birželio 15 1942 metais. Prieš išėjimą į kariuomenę dirbo Oliver Iron and Steel Co., Pittsburgh, Pa. Dabartinis jo adresas yra: Pvt. John Pakutinskas, Co. E. 24th Armed Engrs. Bn., A.P.O. No. 254, 4th Armed Division, Postmaster, Los Angeles, Calif.

Jono tėveliai gyvena 1729 Wharton St., Pittsburgh, Pa. Motina yradidelė Sv. Kazimiero parapijos veikėja, priklausanči prie įvairių draugijų. Jono brolis — Juozas tarnauja karuomenėje.

C.P.L Joseph A. Pakutinskas, gimęs lapkričio 11, 1913 metais, Pittsburgh'e. Lankė sekančias mokyklas: Sv. Kazimiero, Duquesne Prep. School ir Sv. Vincento Kolegiją. Namuose būdamas priklausė prie įvairių draugijų. Turėdamas gera balsą nuo pat mažų dienų giedojo Sv. Kazimiero parapijos chore. Daugiausia veikė jaunimo tarpe, ypatingai pasižymėjo Maironio chore. Dirbo Bauer's Bakery Co., Pittsburgh. Į kariuomenę išėjo bal. 10, 1942 metais. Dabartinis jo adresas yra: Cpl. Joseph Pakutinskas, 4th Hqs. Det., Fort Derius, Mass. Juozo tėveliai gyvena 1729 Wharton St., Pittsburgh, Pa. Brolis Jonas yra kariuomenėje.

Pittsburgh'e ir Apylinkėse Apsidairius

"Lietuvių Žinių" Leidėjų Padėka

Puikios pasekmės "Lietuvių Žinių" Spaudos Baliaus pasidarė tik dėlto, kad visa Pittsburgho lietuvių visuomenė taip nuoširdžiai rėmė tą pirmąjį Spaudos vakarą.

Todėl "Lietuvių Žinių" leidėjai jaučia pareigos padėkoti Pittsburgho ir apylinkių lietuvių visuomenei už atsilankymą "L. Ž." vakare.

Taipgi nuoširdus mūsų ačiū Maironio chorui ir jo vadui Muz. K. Bazui, ir Sv. Vincento, parapijos vyrų chorui ir jo vadui Muz. A. Sadauskui, solistams, Mr. ir Mrs. W. Čhnikams, Clevelando katalikų moterų chorui ir solistams, už atvažiavimą ir tokį visų puikų dainavimą, ačiū Clevelandiečiams Antanui Čiapui, Mrs. Skrebunienei ir Mr. K. Štaupui už atvežimą savo automobiliais chorisčių iš Clevelando, ačiū Mrs. P. Martinaitienei, Naujelių šeimai, Mrs. Žasinėnei, Mrs. Blumberienei, Sv. Pranciškaus Seserų Vienuolynui už iškilmingą vaišių arba suteikimą nakvynės svečiams, artistams ir daininkėms, dėkojame visiems tikietais platinotojams, patarnautojams prie baro ir virtuvėje, tvarkos prižiūrėtojams svetainėje laike koncerto ir visiems kuonors prisidėjusiems prie Spaudos Baliaus pasisekimo.

Pagaliau nuoširdus ačiū visiems Spaudos Baliaus rėmėjams, sigijusiems dvigubos kainos tikietus ir P.

Dargiui už nemokomą garsinimą per radio.

Jūsų gilus įvertinimas spaudos darbuotojų pastangų dar labiau paskatina mus nešti sunkią lietuviškos spaudos išlaikymo našta.

Pirm. J. Grėbliunas
Izd. Kun. J. Skripkus

Nauja Lietuviška Įstaiga

Nuo birželio — june 1 d. Kazys Pikielis atidaro savo insurance ir Notary Public ofisą, adresu 121 So. 22nd St., (S. S.), šalia "Lietuvių Žinių" redakcijos. Tel. Ev. 2300.

Turintieji reikalą Notary Public įstaigoje ar norėdami ką nors apdrausti prašom kreiptis į savo tautietį, kuris rasite mandagų ir greitą patarnavimą.

Lankėsi Kareivis Vincas Čizauskas

Antradienį apsilankė redakcijoje grįžęs trumpu atostogų iš armijos Vincas Čizauskas, buvęs Sv. Kazimiero parapijos zakrastijonas, Tikrai gražiai atrodė Vincus naujoje kareivio uniformoje.

RAUDONO KRYŽIAUS NAUJIENOS

Pora savaitė atgal turėjome "social" vakarą. Jau antri metai dirbam nenulstančiai, taigi sumanėm vieną vakarėlį praleist be darbo. Pašokom, dainavom, žaidėm, o jau tų baikių visokių buvo begalo, ypatingai C. Marčulaitienė ir A. Genutienė tiek prijuokino visas, kad šonai kone trūko. Buvo tokių lošimų už ku-

EVERGLADE 2300

STERLING 3298

Nelaukite —

Rytoj Gali Buti Pervėlu!

Jei norite apdrausti nuo Ugnies

NAMUS, BILDUS, AUTOMOBILIUS, AR KĄ KITA

Telefonuokite STerling 3298 arba

629 — 54th Street, PITTSBURGH, Pa.

C. K. PIKIELIS.

Štai kurie apsidraudė pereitą savaitę per Mr. C. K. Pikielį:

Mr. Alexander Savolskis
Mrs. Katharine Gutauskas
Mrs. Pauline Martinaitis

Office:

121 So. 22nd St., (South Side) PITTSBURGH, Pa. EVERGLADE 2300

Residence:

629 — 54th St., (Lawrenceville) PITTSBURGH, Pa. STERLING 3298

A. J. HASER — FUNERAL HOME

Dėmesio Ilgamečiam Graborystės Bizniui Rūpestingas ir mandagus patarnavimas 512 Chartiers Avenue, McKEES ROCKS, PA.

riuos "prizes" davėm. Lai-džiuojam kad iš mūsų būre-
nėjo K. Kildušienė ir A. Ge-lio į valdybą įėjo kelios la-
nutienė... Po skanių už-bai darbščios ir tikrai Lie-
kandžių, prirengtų B. Piva-tuvų mylinčios moterys.

Linksmą girdėt, kad pas-
sveiko A. Marčulaitienė,
nes mums labai reikia mez-
gėjų.

Taipgi eina geryn ir K.
Stravinskas po sunkios o-
peracijos. Linkim kad kuo-
greičiausiai pasveiktų ir kad
galėtų su draugais sueit,
nes jo labai yra išsiilgę.

Iz. Puskunigienė

Visi Reikalaukite

DUQUESNE PILSENER

"Tai geriausias alus šiaime mieste!"
100 proc. unijos išdirbtė

DUQUESNE BREWING CO. Pittsburgh, Pa.

LIETUVIŠKA KAVINĖ IR RESTORANAS FIFTH AVENUE CAFE

Savininkas John Jeznis

Skanus gėrimai ir šviežus valgiai. Priimame užsakymus banketams, vestuvėms, sukaktuvėms, vakarienėms, del 350 žmonių iš karto.

FIFTH AVENUE AT FRANKSTOWN, PITTSBURGH, PA. Tel. EM. 9858

A. L. WENSLOVAS

Lietuvis Graborius

Laisniuotas Laidotuvių Direktorius. Nauja moderniška koplyčia dykai visiems. Kreipdamiesi į mus turėsite mandagų ir sąžiningą patarnavimą

Tel. HEmlock 0203

2128 CARSON ST., PITTSBURGH, PA.

LIETUVIŠKA BUČERNĖ IR GROSERNĖ

STANLEY'S QUALITY MARKET

STANLEY SIMONAVIČIUS, Savin.

Pirmos rūšies prekės, švariai užlaikomos ir daug pigiau kaip kitur

Tel. HEmlock 1328

2100 CARSON ST., S. S. PITTSBURGH, PA.

I AM AN AMERICAN DAY

BU BOIS, PA. — Gegužės šešioliktąją, praėjusį sekmadienį, Šv. Juozapo lietuvių parapijos bažnyčioje per visą trejas šv. mišias, ir Šv. Antano bažnyčioje, Helvetia Pa., per šv. mišias 11 val., kleb. kun. Mykolas J. Urbonas visiems ryškino reikšmę "I am an American" dienos, kurią prezidentas Rooseveltas proklamavo kaip tautinė šventė, kad tą sekmadienį būtų minima visoje šalyje.

Anot Kleb. kun. Urbono, mes turime būti dėkingi Gerajam Dievui už kalbos, spaudos, susirinkimo ir religijos laisves, kurių nerai kituose kraštuose; mes privalome ypatingai dėkoti Gerajam Dievui už suteiktas laisves. Dėl to, klebonas visus ragino prisidėti kuom tik kas išsigali, kad Amerikai padėjus šiame kare, ir prašė visiems melstis už karą laimėjimą, demokratijos naudai, kuria kad džiaugtųsi visos pasaulio tautos ateityje.

Patirta, kad vietos lietuvių sukruoto savo patriotiškumą įrodyti ir darbais. Štai, gegužės 22 dieną mūsų tautiečiai turės vidurmiestyje lietuviškąją stotį, iš kurios bus visiems pardavinėjami Karo bonai.

Gražiausios kloties mūsų lietuviams patriotams.

Pradžios ir aukštesniosios mokyklų patrijotinė programa

Šv. Juozapo lietuvių parapijos pradžios ir aukštesniosios mokyklų mokiniai ir studentai-ės gegužės keturioliktąją, 3 val. po pietų, turėjo patriotinį "I am an American" dienos minėjimą.

Programa buvo įdomi ir patriotinga. Aukštesniosios mokyklos studentai-ės buvo pirmieji, kurie pasirodė Šv. Juozapo lietuvių parapijos auditoriaus scenoje. Visiems sustojus, atgiedota "God Bless America." Visų pirma visi studentai-ės padarė ištikimybės priesaiką (Pledge of Allegiance), po kurios studentas Antanas Bruzga pasakė patriotingą prakalbėlę. Po to studentai-ės sudainavo dainą "Army Air Corps," ir sekė "Mano Tėvynės" dramatiškas. Sekama buvo daina "Thank You America," po kurios studentė Juzefina Žerinskaitė pasakė įdomią prakalbėlę, kurią čia tapiname:

"MY GRANDFATHER SAID TO MY FATHER: "I am an American. My father was an atom of dust, my mother was a straw in the wind, to His Serene Majesty. One of my ancestors died in the mines of Siberia; another was crippled for life by twenty blows of knout; another was killed defending his home during the massacres. The history of my ancestors is a trail of blood to the palace gate of the Great White Czar. But then the dream came — the dream of America. In the light of the Liberty torch the atom of dust became a man and the straw in the wind became a woman for the first time. 'See,' said my father, pointing to the flag that fluttered near, 'that

flag of Stars and Stripes is yours; it is the emblem of the promised land. It means, my son, the hope of humanity. Live for it... die for it!" Under the open sky of my new country I swore to do so; and every drop of blood in me will keep that vow. I am proud of my future. I am an America."

Visų skyrių vaidmuo

Iš eilės scenoje pasirodė 7 ir 8 skyrių mokiniai, kurie sudainavo dainą "He's My Uncle," ir su choru taip pat dainavo kitą ilgą dainą "Boots."

Po to, 3, 4, 5, ir 6 skyrių mokiniai sudainavo patrijotinę dainą "I Am An American," ir su choru taip pat dainavo "The Flag Goes Donaldas Margolis deklamuojantis eiles "My Country's Flag." Sekama 1 ir 2 skyrių mokytojai mokiniai sudainavo "Let's Be Vigilant," ir su choru taip pat dainavo "What The Flag Says."

Prie pabaigos, studentai vėl pasirodė scenoje ir įkvėpiančiai su choru taip pat dainavo maldingą ir žavią dainą "A Soldier's Rosary."

Po tos žavios dainos, kleb. kun. Mykolas J. Urbonas turiningoje savo kalboje patrijotiniu tempu atsiliepė į dabotinus klausytojus, primindamas apie dabartį ir ateitį: "Mokslą, kurį dabar gaunate, sunaudokite žmonių ir tėvynės naudai ir gerovei ateityje." Taip pat dėkojo ir Seselems Pranciškietėms, kurių vadovybė tokia patrijotinga programa buvo sumaniai surengta ir taip gražiai išpildyta, "I Am An American" dieną minint.

Klebonui užbaigus kalbėti, visi jam atsidėkojo griausmingais plojimais. Pabaigoje, visiems sustojus, sugiedota "Star Spangled Banner."

Visam meniškam programai pianu akomponavo Sesele Marija Pranciška.

LIETUVIO MENINKO PASTISĖKIMAI ARGENTINOJE

(LKFSB) — Mūsų korespondentas Argentinoje praneša, kad tenai susilaukė gražaus pasisekimo Jonas Rimša, sūnus žinomo Lietuvos skulptoriaus Petro Rimšos. Jonas Rimša, ilgą laiką Argentinoje tobulindamas meno srityje, visoje eilėje konkursų laimėjo kelėtą pirmą premiją. Dabar tasai lietuvis dailininkas neseniai pakviestas piešti prezidento žmonos, ponios Castillo portretą. Jonas Rimša vietinėje spaudoje ir reprezentacijoje mėgsta pabrėžti savo lietuvišką kilmę.

KONVENCIJA, KURIA KLAIPĖDA BUVO PRISKIRTA PRIE LIETUVOS

(LKFSB) — Gegužės 8 d. prasidėjo 20-tieji metai nuo tos dienos, kada santarvininkų valstybės Paryžiuje (1924. V. 8) pasirašė Klaipėdos konvenciją, pagal kurią Klaipėdos uostas su atatinckamu žemių plotu buvo priskirtas prie Lietuvos, paliekant klaipėdiečiams autonominę teisę.

Baisios bausmės

Beteisiai baudžiauninkai buvo kaip gyvuliai pono nuo

Baisūs Lietuvos baudžiauninkų vargai

80 m. nuo baudžiamos panaikinimo. — Kūlėjus pažabdavo, kad žirnių nevalgytų. — Blogai iškepei, nešioj kepalą per savaite ant nugaros. — Rykštinkas baudžiauninkų plakimui. — Kruvinos egzekucijos ant kapinių. — Kai mito usnių lapais ir iš šiaudų kepta duona. — "Neleisiu chamo į mokslus."

Ašaromis ir krauju laistoma Lietuvos žemė. Ir tai netik dabar. Kietas vargas lietuvių tautos nuolatinė dalis. Štai šiemet sueina 80 m. kaip Lietuvoje panaikinta baudžiava, (atatinckami įstatymai buvo išleisti ir anksčiau, tačiau pilnas jų vykdymas daugiausia pasireiškė 1863 m.) Prisiminkime Lietuvos baudžiauninkų vargus, nes niekas tiek simpatijų tautai nesukelia, kaip žmonių kančios.

Viskas dvarui, viskas ponams.

Aprašydamas anuos sunkiuosius laikus to meto poetas Dionyzas Poška taip eilavo:

Pons mūsų norėdamas padauginti turta, Ta kart, kada aš verkiu pasidaro kurčiu: Kaip gyvulį tavę tik dėl darbo augin, Kas metai vis mokesnius ir lažę padaugin...

Reikia duoti žąsis, gaidžius kiaušinius, vilnas, uogas. Riešutus, grybus, sūrius, ilgas linų sruogas Ir visokias rinkliavas, kurios vis didinas, Dievs žino, kaip anos lenkiškai vadinas.

Baudžiamos prievolės tikrai buvo didelės; dvarui, besuminėti dalykų, reikėjo įvairių nugarų, linų plonai priverpti, vaikai eidavo plunksnų plėšyti, mergaitės karvių melžti; ir sunkiai sukrapštomu pinigų reikėjo pridėti, o svarbiausia — per dienų dienas dvarui dirbti. Rudenį kulti jaujose pradėdavo vidurnaktį, nuo pirmų ar antrų gaidžių, tai ir nakvodavo iš vakaro nuėję į jaują. O kultuvas įsunksta per valandų valandas mojuoti rankomis. Kiti ir valgyti neturėjo pakankamai, o buvo atsitikimų kad nenorėdami leisti kūlėjams baudžiauninkams valgyti iškultų žirnių ir pan., juos pažabdavo, kad kramtyti negalėtų... Buvo dvarų, kur kūlėjų per tris paras nepalėisdavo namo. Per visą tą laiką negaudami šilto valgio, be miego, jie taip išvargdavo, kad atsisdėję užkūstį kokio mirkalo, čia pat užsnūdavo, bet juos greit prikeldavo prižiūrėtojo kančias Pavasarį laukuose daugelis turėdavo rankomis mėšlus iškratyti, nuo antaus ryto iki saulėleidžio pievose ir prie javų darbuotis. Kaikuriuose dvaruose buvo tokia drausmė, kad baudžiauninkai ne tik negalėjo atsistoti, bet net ir atsigirti neleidavo, o mergaitės, sugrėbusios vieną kupeta šieno, turėjo bėgte prie kitos bėgti. O atsirasdavo ir nepaprastų darbų, pav., kai kuriose vietose baudžiauninkės savimi turėjo maitinti ponių kūdikius, ar net dvaro žunyčius...

Reikia duoti žąsis, gaidžius kiaušinius, vilnas, uogas. Riešutus, grybus, sūrius, ilgas linų sruogas Ir visokias rinkliavas, kurios vis didinas, Dievs žino, kaip anos lenkiškai vadinas.

Baudžiauninkai be pono žinios netik negalėjo vestis, bet nė vaikų į mokslą leisti. Kai Vizginių kaimo (Telšiu apskr.), baudžiauninkas Kominskis ėmė sūnų mokyti, dvarininkas uždraudė. Tėvas prašė, aiškindamas sūnui noris ir kunigus išleisti, o ponas kartojė:

— I kunigus draudžiu eiti. Bus kunigu, tai mes tam chamo vaikui turėsime rankas bučiuoti. Neleisiu!

Tėvai ištisa mėnesį vaikščiojo, kol poną permaldavo. Išsimokslinęs Kominskis buvo vėliau Užpalių klebonu.

Duminėse pirkiose

Baudžiauninkų pirkiose dūmtraukių (kaminu) nebuvo. Dūmai išėdavo pro praviras duris ir per aukštinių. Gričioje buvo koks vienas, kitas langelis ir tas mažiukas, o kad trūkdavo stiklų pirkti, tai nekarta išdaužtą kampa lentele pridengdavo. Kaip sako, langai buvo maži — tik šuniui pralįsti. Troboje tik patys ūkininkai gulėdavo iš lentų sukultose lovose, o kiti — ant suolų.

Kad kaip galėdami sumažintų išlaidas, net ir į baž-

savybėje. Jiems paraginti nesigailėta nei rykščių, nei botago, o kartais išgalvodavo ir specialių bausmių. Taip Kražių dvare, jei mergaitė nepasisekdavo duona iškepti, pluta atsokdavo, būdavo suzmekus, tai dvarininko įsakymu tos duonos kepalas buvo pririšamas prie nugaros. Turėdavo jį visą savaite nešioti ir visus darbus atlikti.

Janonių dvare, jei nugaidavo žasiukas, tai turėdavo atsakyti piemenėlis: žasiuką jam pakabindavo ant kaklo ir vaikūtis jį tol nešioti turėjo, kol žasiukas visai supūdavo. Tik jo kaulus ponas nukabindavo. O būdavo dar blogiau — pavyzdžiui, Sungailiškių dvare urėdas negyvai užkapojo piemenėlį, kam tas žąsis įleido į avižas. Plakimas būdavo taip paplėtes, kad kaikurie dvarai turėdavo specialų rykštinką. Jo darbas buvo parūpinti reikiama rykščių atsargą baudžiauninkams plakti. Rykštinkinti pripriaudavo rykščius, išmirkydavo, kad būtų liaunesnės ir surišdavo kūleliais po nustatytą skaičių.

Kruvinai nuplaka ir spiritu ištrina

Nuplakimai didelės priežasties nerekėdavo. Taip, Plungės Valsėduje, jei per patikrinimą kamaroje rasdavo pieną atidengtą mediniu ar akmens dangčiu, tai už nudengtus puodus šeimininkė patiesę nuplakdavo. Pamatys besidairant prie darbo, pavėluojant — įkirsdavo atsakančiai. Kraujui pasirodžius, suvilgygdavo spirit uir vėl kirsdavo kiek paskirta. Jei apalpstas, vandeniui atgaivindavo ir vėl plakdavo. Daugelyje dvarų buvo specialūs loviai plakamam baudžiauninkui paguldinti. Neveltui niekieno neginami baudžiauninkai skundėsi vyskupui Valančiui:

— Visus žmones kasdien bepasigailėjimo muša... rykštėmis, pagaliais, kančiais ir agrastais. Dėl to mušimo yra kurčių, su sužalotomis rankomis, o kaikurios mušamos moterys persileido, kitos net mirė. Kitur valstiečiai bandė priešintis, ypač po 1861 m., kada buvo pranešta, kad už 2 metų baudžiamos nebebus. Tačiau tuos smurtininkus nuraminė ir kruvinos egzekucijos, kurių vien Kauno gubernijoje 1861 m. buvo 117. Skirsnemunio dvare, kad labiau pagązdinti baudžiauninkus dvarininkas pasikvietė kazonkus, suvarė žmones į kapines, atvežė du vežimū rykščių ir tų maskolių padėdamas žadėjo visus plakti iki mirties ir čia pat palaidoti, jei negrįš vėl baudžiamos eiti. Bet čia žmonių nepalaužė. Perązdintos moterys verkė ir alpo, bet jau daugiau į tą dvarą baudžiamos nebejo.

Kai duoną kepė iš senų stogų

Ilgai dar netekdavo ir vakaruoti, kad namie uždėtus darbus padarytų. Nemažas vargas buvo verpėjoms — neturėjo tinkamos šviesos. Viena, būdavo, balana žibina, o dvi verpia. Pirkioji pilna dūmų, ant žemės pelenų krūva. Dieną dirbdavo dvarė, o savo laukus įdirbti ir javus nuimti reikėjo kaikuuriems nakčia. Darbas pragaraiškai sunkus, o baudžiauninko valgis prastas: moterys šventadieniais prisikasdavo bulvių, padarydavo barsčių, supildavo į kubilėlių tai ir užtekdavo visai savaitei. Valgydavo ir usnių lapus, tik nevisada būdavo laiko jų pririnkti. Būdavo vietų, kur baudžiauninkai tiek skurdžiai gyveno, kad į duoną maišydavo pelus ir sugrūstus senų stogų (dangčių) šiaudus. Ir tuos mišinius dar reikėdavo patiems namie girmomis susimalti. Tokių kepalų su kačerga išpečiaus negalėdavo ištraukti — subirėdavo, už tat ir duona vadinosi — bėralinė. t. y., iškepta iš to, ką paberėdavo į pečių padžiovinti, o vėliau maldavo. Kepalus ištraukdavo į pečių išilindę piemenėlis. Toje duonoje karštas būdavo tiek šiaudų ir sausų pečių, kad vaikščiojančius apie ją su balana persėdavo:

— Pamažu su žiburėliu — neuždek duonelės!

Šuneliai baudžiauninkų vaikams auklėjo

Ilgas valendas, visą dieną baudžiauninkai vasarą dirbo dvarė. Vargas tėvams, kurie turėjo mažus vaikus. Šeimos griebėsi tokių priemonių: kad vaikas nerėktų, išėdami į darbą įleisdavo į trobą šunelį. Vaiką pasodinavo vidury aslos, apramtydavo kailiniais. Tarp kailio vilnų priberdavo trupinių. Šunelis juos per dieną šniukštindavo, nesitraukdamas nuo vaiko...

Baudžiauninkai be pono žinios netik negalėjo vestis, bet nė vaikų į mokslą leisti. Kai Vizginių kaimo (Telšiu apskr.), baudžiauninkas Kominskis ėmė sūnų mokyti, dvarininkas uždraudė. Tėvas prašė, aiškindamas sūnui noris ir kunigus išleisti, o ponas kartojė:

— I kunigus draudžiu eiti. Bus kunigu, tai mes tam chamo vaikui turėsime rankas bučiuoti. Neleisiu!

Tėvai ištisa mėnesį vaikščiojo, kol poną permaldavo. Išsimokslinęs Kominskis buvo vėliau Užpalių klebonu.

Duminėse pirkiose

Baudžiauninkų pirkiose dūmtraukių (kaminu) nebuvo. Dūmai išėdavo pro praviras duris ir per aukštinių. Gričioje buvo koks vienas, kitas langelis ir tas mažiukas, o kad trūkdavo stiklų pirkti, tai nekarta išdaužtą kampa lentele pridengdavo. Kaip sako, langai buvo maži — tik šuniui pralįsti. Troboje tik patys ūkininkai gulėdavo iš lentų sukultose lovose, o kiti — ant suolų.

Kad kaip galėdami sumažintų išlaidas, net ir į baž-

nyčia eidavo basi, o tik prieš patį miestelį apsiaudavo, taip kad poros batų kitai moteriai užtekdavo visam amžiui, ir vyrai batus išnešiodavo po 25 metus.

Baudžiauninkų išmainė į šunį

Baudžiauninkai buvo beteisai. Nekarta prasilošęs ponas atsiygingdavo atiduodamas baudžiauninką. Žinoma, atsitikimai, kada baudžiauninką išmainydavo į arklį. Židikų gi ponas, patyręs, kad jo draugas neturi gero medžioklės šunio, pasiuntė jam du, o anas ponas mainais davė du jaunus baudžiauninkus. Blogiausia būdavo tiems, kuriems liga ar senatvė sveikatą atimdavo. Nekarta tokie būdavo išmetami iš turėto ūkio, ištrobelių ir turėdavo dangintis, kur akys veda, viską palikę. Šitoksai buvo baudžiauninkų gyvenimas. Žinoma, čia parinkti gal patys baisiausi atsitikimai. Būdavo ir žmoniškesnių dvarininkų, ir pakenčiamesnių gyvenimo sąlygų, bet vistiek žmonės nesau gyveno. Neveltui baudžiamos dainos taip liūdinos:

— Ponai duona valgo dar ir pikliavata, O mes vargdienėliai, dirsių nesijota Arba kita: Prie ugnelės susibūrę Lieja graudžias ašaras, Valgo juoda pelių duoną, Šaltinėlin vilgina."

K. J. Prunskis

— Ponai duona valgo dar ir pikliavata, O mes vargdienėliai, dirsių nesijota Arba kita: Prie ugnelės susibūrę Lieja graudžias ašaras, Valgo juoda pelių duoną, Šaltinėlin vilgina."

K. J. Prunskis

DAUG VILNIJOS BAŽNYČIŲ ESA UZDARYTA

(LKFSB) — Anglijoje išėsinas "Catholic Times" skelbia, kad per Vatikaną gautomis žiniomis didelė dalis Vilnios kunigų esą areštuoti. Iš 618 Vilniaus diecezijios bažnyčių tik mažesnioji dalis esančios atviros. Buvęs Vilniaus diecezijios arkivyskupas Jaltbrzykovskis tebėsas areštuotas.

Addison Furniture Co.
KRAUTUVES ISPARDAVIMAS
Miegamų kambar. SETAI 10%
Svečių kambariams SETAI 50%
Pusryčių teikimui SETAI
Stalinių kambarių SETAI
Matracai, Springai ir t. t. NUOLAIDOS
Rankandus parduodame ant lengvų išmokėjimų
Išmainyk savo senus rakaudus ant naujų dabar
7210 St. Clair Ave. HEnd. 3417

STANDARD FOOD STORE
854 EAST 185th STREET
Atidarėme Naujaisiu. Modernišką SERVE-Self KRAUTUVE. Geriausi valgiai dėl jusų stalo Pigtos kainos. Nereikia laukti, laisvai galite patys išsirinkti. Duosime kuo geriausią patarnavimą.
Savininkas JOE BLASKEVICIUS
Krautuės Vardas:
STANDARD FOOD STORE

NAUJOJE VIETOJE
NIKODEMAS A. WILKELIS
LAISNIUOTAS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Ir Balzamuotojas
Šermenims kambarius duodame vartoti nemokamai
Naujoj, moderniniai įrengtoj nuosavioj vietoj
6202-04 SUPERIOR AVE. HEnderson 9292

P. J. KERŠIS
909 Society for Savings Bldg., Ofiso Tel. MAin 1773
Norėdami pigiai pirkti namus bent kurioje miesto dalyje ar pašalinuose miesteliuose kreipkitės pas mane, gausit už pigiausią kainą: Taipgi įvairios apdraudos-insurance reikaluose gausit geriausį patarnavimą.
Perku ir parduodu bankines knygeles.
Sutaisau paskolas dėl pirmo mortgage. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

DELLA E. JAKUBS
LITHUANIAN FUNERAL HOME
(Jakubauskienė—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)
Visiems Lietuviams norintiems mūsų kambarius leidžiame naudoti dykai.
Lietuviai kreipdiesi reikale prie manes apturėsite teisingą patarnavimą. Simpatiškas, mandagus, erelis ir geresnis už kitų patarnavimas. Vairimai liginų pervežimui ir iš Uropečių. Kainos sąžiningiausios. Žemiausia kaina už palaidojimą, sulyg jų parinkimo. Telefonuokit:
ENDICOTT 1763
6621 Edna Avenue — Cleveland, Ohio

CLEVELAND'Ų ŽINIŲ

IŠ ŠV. JURGIO PARAPIJOS

Svarbus susirinkimas
Šį Sekmadienį, gegužės 30 dieną, 2 val. po pietų įvyksta svarbus Aušros Draugijos susirinkimas. Bus išduotas raportas iš Motinų Dienos vakaro ir pranešimas iš parapijos visų moterų draugijų komisijos, dėl busiančios didelės "Card Party", birželio 13 dieną. Narės prašomos kiek galima prisidėti prie prauzų surinkimo dėl šios "Card Party." Kito susirinkimo iki "Card Party" jau nebus, todėl prašomos atsilankyti.

Ši "Card Party" bus grandioziška, kokios dar Clevelandas nėra matęs, nes parapijos draugijų moterų susitarusios, bendromis jėgomis, rengia ir tai ne baikos, kai visos moterys sustoja į talka: Visuomenė mielai remia, ir tikėtai smarkiai plinta.

Koresp.

Parapijos Parengimas
Šį Sekmadienį, gegužės 30 d., parapijos salėje įvyks didelis parapijos parengimas su Card Party ir šokiais. Kadangi dėl karo sąlygų neįmanoma pikniko surengti, sumanyta pikniko vietoje suruošti didelę "Card Party," bus išlaimėjimas trijų didelių dovanų: \$100 War Bond, \$50 War Bond ir \$25 War Bond.

MIRĖ

Marė Brizienė, 36 m. amžiaus nuo 6711 Lawnview Avenue, gegužės 18-tą. Laidos 21-ma, Šv. Jurgio Baž. ir į Kalvarijos Kapines. Liko vyras J. Walteris ir vaikai Marė ir Juozas.

Choro Praktika.

Katalikių moterų choro praktika įvyksta šio Penktadienio vakare, p. Vyšniauskienės bute, 1425 E. 63rd Street. Prašomos visos susirinkti, taip pat bus choro reikalais pasitarimas.

Koresp.

Tel. MU. 0744

K. Štaupas
DECORATOR
— and —
GENERAL REPAIR
14602 Thames Ave.,
CLEVELAND OHIO

Gera Anglis

Geriausias Pocohanais anglis koksai ir įkuoms medis vežimais ir ryšuliais
ŠAUKITE:
GARFIELD 2921
KOMER COAL & WOOD CO.
1409 EAST 92nd St.

Clevelando katalikių moterų choras susiorganizavęs, "Liet. Žinių" parengimų proga sėkmingai sudainavo Clevelande ir Pittsburgh'e. Darbar yra nutarusios nepaleisti choro, bet toliau mokytis ir lavintis. Moterys džiaugiasi ir patenkintos galėjusios dainuoti Pittsburgho WWSW Radio Stoties ir Pittsburgho "L. Žinių" Concerte. Jos padrasintos Clevelando ir Pittsburgho publikos aplovdimentais, pasiryžusios mokytis ir toliau.

Tiesa ar Gandai?

Clevelande pasklido gandai buk "Dirvos" tautininkai susirūpinę savo "tautos vadu," ka su juo daryti. Washingtonas atmetė tautos "vadą" ir liko paprastu "citzien" kaip ir visi kiti piliečiai. Garbinti toliau "vadą" ar bėgti nuo jo? Fašistai lieka fašistais, jau niekur neišbėgsi. Bet Karpus daro pastangas bėgti nuo fašistų. Jei tikėti gandai, tai sakoma, kad Karpus kuris spiaudė ir koliojo Taryba, buk ieško "protekcijos" kaip grįžti atgal į tą Tarybą. Bet sako, kad Amerikos Lietuvių Taryba nepriima fašisto Karpiaus. Kiek tiesos parodydys ateitis.

Nebūtų "dyvy" jei Karpus panorėtų grįžti į Tarybą, mat su Smetona "gišfetas" pasibaigė gal ir Karvutė Smetonos užtruko, nebesimelžia, tai nēr biznio. "Dirva" ilgai slėpė tiesą nuo tautininkų, apie Smetonos "prezidentystės" sugriuvimą ir dabar lietuviškieji fašistai sužinoję kaip ištikuro yra, jaučiasi kaip permušti. Bus daug darbo Karpiui ieškoti būdų kaip "susibučiuoti" su cicilikais ir katalikais kurių taip nekenčia? Dyvai, begaliniai dyvai dedasi Clevelando tautininkų pastogėje. Lietuviai fašistai išsigando savo šešelio nori kailį mainyti.

Iš Liet. Karo Komiteto Sus-mo

Pereitą Antradienį Šv. Jurgio parapijos mokyklos kambary, įvyko susirinkimas. Buvo nusiskusta kad Karo komitetas nieko neveikia ir kad priežastis glūdi išrinktųjų komisijų neveikime, nelankyme susirinkimų. Surasinėjimą nupirkto bonų ir kraujo vaju sutiko valdyba atlikti. Valdyba nuo šio susirinkimo perėmė komisijų darbus. Surengtų vakarų pelnas, nuo Blynų

Gerėsiam Išsimieggimui Pakeisk Seną Matrasą Patogesniu.
MODERN BEDDING CO.
3118 LORAIN AVE., CLEVELAND, OHIO
Telefonuok šiandien MELrose 7919
Plunksninę patalinę pakeisk modernišku patogumu.
Visas mūsų darbas garantuojamas.
Firmos atstovas lietuvis John Noreika

vakarų bus greit atiduotas Raud. Kryžiui.

Lankėsi pas tėvus

J. A. Tulauskų sūnus Kristupas J. Tulauskas, Marine Corps kareivis iš San Diego, California, svečiavosi tris dienas pas tėvus J. A. Tulauskus, nuo Lawnview Avenue. Gegužės 18 dieną, 4 valandą po pietų traukiniu grįžo atgal į tarnybą.

Kristupas trumpa laika svečiavosi su tėvais nes kecionė j abu galų, iš San Diego ėmė 7 dienas. Laike trijų dienų stengėsi aplankyti kiek galima daugiau giminių ir pažįstamų. Pasakoja, kad Californijoj labai šilta ir būtų smagu gyventi pajūrio pakraščiuose. Šiaip viškas gerai sekasi Kristupui.

Mrs. Matilda Lapėnas, nuo Huntmere Avenue, pereitą savaitę išvyko į Illinois valstiją pasisvečiuoti ir aplankyti sūnų ir gimines.

ROOSEVELTAS IR CHURCHILL PARUOSTUS KARO VADOVUS PLANUS

WASHINGTON, D. C., geg. 21. d. — Prezidentas Rooseveltas šiandien pareiškė, kad Amerikos ir britų karovadai šiandien įteiks Churchillui ir jam paruoštus planus apie naujus karoveiksnius.

Prezidentas mano, kad ateinančią savaitę bus padaryti galutinai sprendimai dėl naujų karo veiksmų.

Rooseveltas pareiškė, kad maždaug pusė J. A. Valstybių karo jėgų randasi Pacificke. Kasdien prezidentas tariasi su Churchilliu. Ilgai kalbėjosi ir su Kanados premjeru Mackenzie King.

Pranešimas Visuomenei

Senas clevelandietis Kazimieras Leimonas, savininkas Užeigos, per daugelį metų — 7708 St. Clair Ave., 28 dieną gegužės (May) persikelia į naują, gražią įrengtą nuosavą vietą, po antrą 1601 E. 79th Street.

Tad šiuomi kviečiu savo draugus, kostumierius ir pažįstamus apsilankyti virš minėtą dieną proga ATIDARYMO NAUJOS VIETOS.

Bus gera muzika, užkandžiai. Skubus ir mandagus patarnavimas.

Kazys Leimonas
1601 E. 79th Street,

Gener. Štabo Pulk. K. Grinius

Blitzkrieg - Žaibo Karas

(Tęsinys iš 20 Nr.)

Yra tai silpnesniojo strategija prieš stipresniojo Blitzbandymas, kame sąmoningai užleidžiami ploto sąskaiton stengiamasi laimėti laiko. Vykdyto požiūriu, stabdantysis paeiliui užiminėja gynimuisi patogias ribas. Vienok, tose ribose ginasi tik tiek, kiek tas reikalinga priešui sugaišti. Priešui išsiskleidus ir pradėjus pulti, riba apeidžiamą ir gynimasis perkeliama į sekančią ribą. Ribų apeidimas, dažniausiai, atliekamas nakties metu.

Patogioms sąlygoms esant, stabdanciam nedraudžiama net pereit į priešų puolį. Bet tik tiek, kiek leidžia padėtis, nerizikuojant būti įveltam į rimtesnes su pranešančiu priešu kautynes.

Tokios "strategijos" rusai sėkmingai laikosi jau antri metai. Per visą vasarą, bestabdydami, rusai traukėsi. Vokiečiai ėjo pirmyn. Priėjo net Volgos, Terko upės. Jų užnugaris begaliniai išsišėse, komunikacija pailgėjo. Priešakiniai skaidiniai sumenkėjo, tiekimas pasidarė komplikotas ir opus. Rusams to ir reikėjo. Disponuodami kiekieniai pranešančiomis jėgom, rusai, metę stabdyti, vietomis perėjo į gynybą vietose, vietomis pradėjo patys pulti. Rolės pasikeitė: šiandien puola rusai, stabdo vokiečiai.

Ne kitaip rusai tvarkėsi ir karo pradžioje. Leningrado kiek ekscentrinę kryptį neskaitant, rusų pagrindinės jėgos, atrūdo, buvo nustatytos trikampį santvarka: po vieną stambiają armijų grupę į abi puses nuo Pripetės balų (Smolensko kryptimi Timošenko, Ukrainoje — Budennyj) trečia grupė II Skaidinyje — rezerve (Žukov).

Nelygu vokiečių pagrindinio smūgio kryptis, ši rezervinė grupė turėjo būt dirguojama ar tai Smolensko vartų linkui, ar tai Ukrainos linkui.

Smolensko apylinkėje, 1941 m. liepos gale, pasirodė naujos divizijos faktiniai ir buvo tos rezervinės armijos divizijos. Rusų stabdomajai santvarkai užbaigti, pridursime, kad į 1940 m. rudenį rusų pagrindinės jėgos buvo atitrauktos toli į užpakalį, vietoms į Dniepro upės ribą. Pirmajame skaidinyje buvo paliktos minimalės jėgos — ariergardai (pav. Lietuvoje). Išvadoje, galime pasakyti, kad strateginiu požiūriu, Maskva buvo pasirengusi sutikti vokiškąjį smūgį. To nepaisant, birželio 22-oji rusus užklupo vietomis visai netikėtai. Ypatingai skaudžiai nukentėjo rusų aviacija. Visoje eilėje priešakinų aerodromų liko sunai kintos net iš-

tisos išrikiuotų lėktuvų virutinės.

Mat, Maskva nebuvo pasirėngusi psichologiniai. Kremliuje vis buvo laukta, kad, prieš puolant, vokiečiai ko tai pareikalaut, pastatys kokias tai rusams nepriimtinas sąlygas. Tikrovėje, vokiečių pasielgta lyg perkūno iš giedrojo dangaus: be išpėjimo, be ultimatumo, pagal visas tikrojo Blitz'o taisykles.

Staigumo požiūriu veiksmų pradžia buvo Napoleoniškai klasiška.

Vienok ir sutikimas buvo gerai iškombinuotas ir pritaikytas faktiniam jėgų santykiui, tiek kvantitatyviai, tiek kvaliatyviai imant. Ir nieko stebėtino! Šiandieniniai mirtini priešai dar tik vakar buvo draugai. Nuo Rapallo susitarimo laikų, vokiečiai su rusais ko nuosirdžiausiai sandarbininkavo. Sandarbininkavo politiniai, diplomatiniai, ekonominiai ir kariškai. Dauguma šiandienų Luftwaffe aukštųjų viršininkų savo laiku, mokėsi Rusijoje. Abiejų kariuomenių aukštesnieji pareigūnai viens pas kitą tolydžiu važinėjo, dalyvavo ne tik manevruose, bet ir karo žaidimuose. Daug aukštųjų vadų net mokėsi viens kito akademijoje. Kolaboracija pasibaigė vos neperseniai, kai Hitleris pradėjo "vaidinti" antikominerno komediją.

Tad nestebėtina, kad per ilgus kolaboracijos metus, abu partneriai viens kitą gerai pažino. Kai kuriais atvejais, vakarykščias mokinyš savo mokytoją net pralenkė. Čia aš turiu galvoje kaip tik stabdomųjų kautynių techniką. Vokiečių "užpatentuota" rusų akademikų "patobulinta" Svarbiausiai, per šį visą karą rusai, labai nuosekliai, nenukrypdamai nei per plauką, šaltai ir metodingai tuos veiksmus vykdė. Užleidžiamos ploto sąskaiton (kartais ir labai brangaus ploto!) rusai, per ilgus mėnesius, nesidavė būti priplakami. Pranešančių vokiškųjų jėgų spaudžiami, kas kart traukėsi ir laukė pakitėjimo geresnėn pusėn. Buvo tai tinkamiausias ir, kaip atrodo, vienintelis būdas išvengti Blitzkatakstrosos.

Išdavos jau matosi: šiandien vokiečiai kas kart vis daugiau suvaromi tarp kūjo ir priekalo. Tiksliausias tarp kūjo — pjautuvo ir priekalo. Priekalo vaidmenį kaskart vis daugiau pradeda vaidinti amerikiečiai su angliais.

Taip Blitz'as ir baigėsi... LIETUVA IR UNITED NATIONS MAISTO IR POKARINĖS ŽEMDIRBYSTĖS KONFERENCIJA

WASHINGTON, D. C. — Konferencija prasidėjo gegužės 18, 1943, Hot Springs, Va. Konferencijon suvažiavo Susivienijusiųjų Tautų vyriausybės delegacijos ir ekspertai vyriausybės kelemtos Bendraujančių Tautų

Naujas Lietuvis Advokatas Pittsburghe

STANLEY M. SIMON (SIMONAVIČIUS) JR.

Pereitą pirmadienį, gegužės 10 d., išlaikė advokato egzaminus, visiems Pittsburgho lietuviams gerai žinomą uolau veikėjo ir biznieriaus Stanley Simonavičiaus sūnus, taipgi Stanley M. Simonavičius (Simon). Naujasis advokatas 1932 m. yra bagęs Šv. Kazimiero parapijos pradinę mokyklą ir iki 1936 metų mokėsi South High School. Nuo 1936-40 lankė University of Pittsburgh, o nuo 1940-43 metų, prie to paties universiteto, Law School, kurį šimet sėkmingai baigė ir dabar gavo advokato teises.

Sveikindami naują ir dabar vienintelį Pittsburgho lietuvių advokatą, linkime jam sėkmingo darbo savo profesijoje ir visuomet draugiško kooperavimo su lietuvių visuomene. Garbė advokato tėveliams Mr. ir Mrs. S. Simonavičiams, kad jie suprato duoti savo sūniui aukštą mokslą, kuris jam atidarys kelius į šviesesnį ir praktinesnį ateities gyvenimą, o mūsų tautai suteiks daugiau prestižo kitų tautų akyse.

Naujasis advokatas S. Simon turi daug artimų giminių Clevelande, kurie beabejo taipgi džiaugiasi savo giminaičio atsiekimais.

(Associated Nations). Kadangi dėl žinomų nepalankių apstovų susidarymas Lietuvos vyriausybės svetur vis dar negalėjo įvykti, tai Lietuva oficialiai konferencijoje nedalyvauja.

Ryšium su tuos Lietuvos įgaliotas ministras Žadeikis, įteikė State Departmentui sekantį pareiškimą.

Vertimas iš angliško teksto:

"Sulig Valstybės Departamento biuletino iš 1943 m. balandžio mėn. 3 d., Susivienijusių Tautų preliminarinė konferencija esanti šaukiama ir busianti laikoma Hot Springs, Va., apie 1943 m. gegužės 18 d.

"Lietuva, kaip žemės ūkio ir maisto gamybos kraštas, karo išnaikintas, neturalia, yra gyvybiniai suinterisuotas konferencijos darbas. Todėl Lietuvos ministras reiškia pageidavimą būti informuotu apie konferencijos eigą ir ypatingai reikalais, kurie liečia Lietuvą ir galtoje konferencijoje kilti. Jis tuomi pačiu pareiškia stiprų norą bendradarbiauti visuose konferencijos darbuose, kurie tiesoginiai lietuvių kraštą."

JEI TURITE PAŽĪSTAMA LIETUVIŲ KARĮ LONDONE.

(LKFSB) — Iš Londono lietuvių parapijos klebono

kun. K. A. Matulaitis sužinojome, kad jį aplankė Amerikos lietuvis karys Ruzzevičius, iš Grand Rapids Mich.. Jis buvo gavęs keleto dienų atostogas, kurias skyrė susipažinimui su Londonu. Tas lietuvis karys sveikas, gerai atrodo, tik siekėjasi, kad negali gauti žinių apie savo sesutę, kuri yra Lietuvoje.

Jei kas turi savo pažįstamą, ar giminių lietuvių karių Londone, būtų gerai parašyti, kad tenai yra lietuvių bažnyčia, kurią jie, prieš progos, galėtų aplankyti ir susieidami į ryšį su vietos lietuviams padarytų jiems išsai nemazgi malonumą. Londono lietuvių klebono adresas: Rev. C. A. Matulaitis, 21, The Oval, Hackney Road, London E 2, England.

(LKFSB) — Prieš kiek laiko esame pasiuntę keletą Liet. Kul. Instituto leidinių į Angliją. Iš Londono mums dabar praneša, kad keletas egzempliorių tų leidinių atsidūrė Anglų Kalbos Politechnikos knygyne. Knygėlės sukėlė profesoriuose gyvą susidomėjimą lietuvių kalba ir lietuviams, tik anglai norėtų, kad knygelės būtų didesnės ir kad jie tuo būdu turėtų daugiau informaciją Anglija, taipgi pasiekė knygelės apie 15 Lietuvoje m.

Dabar jau senai daiktą — tē į šiuks siliko pilrvo diplomant visų užsienyje internacitabdymu

LIT
META
IV
Karo Wash
Porą Anglijos vadų ko tone pa: Jau p darbai t dyti. Ko tikrai r kaip jie karo fro
Laukian
Kadar shington nedal: tai je ateity konferen atsakom nio štab Stalinu nedalyva bar ką ti ro vadu būsiai cifico ka japonais Busim kurioje t rusai, gr stomi iši ro reikali
Bolševiki lanki pre je bando daryti di internaci Tikrumo, menkos r nai jau 2 dia kon ternacior valdyba vistovum Komur sekraštuc vadindav čiojo int jos, buvo Sovietų užsienyje gaudavo pasiuntir ir turėdā dininkų l Trečiojo valdyba džios ir jo komunist maišesi l daiktas — Dabar jau senai daiktą — tē į šiuks siliko pilrvo diplomant visų užsienyje internacitabdymu